

ριδεΐαν. Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀπεβίωσεν ὑπὸ δηλητηρίου εἰς Παταυαν. Φήμη ὑπεκώριος διεδόθη ἐν Εὐρώπῃ, ὅτι εἶχε δηλητηριασθῆ ὑπὸ τῶν βασιλικῶν.

Ὁ Φίλιππος ἐγκαταλίπῳ τὴν Ἀγγλικὴν μετέβη εἰς Ἰσπανίαν.

Ἡ Μαρία μείνασα μόνη . . . ἐγκαταλειμμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρός ὑπὲρ τοῦ ὁποίου εἶχε θυσιάσει τὴν Ἀγγλίαν, ἔγινε τίγρις ἀνελεήμων. Αἱ καταδιώξεις ἐπανελήφθησαν μανιωδῶς, ἡ φλόξ τῶν πυρῶν διεχύθη ἐκ νέου εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀγγλίας, τὸ αἷμα ἐχύνετο ἀφθόνως, καὶ ἡ Μαρία ἤζητήθη παράποτος τοῦ ἐπωνύμου Αἰμοσχάρης . . . Ὁ Ῥογήρος, (κανονικός) τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἐβρίβθη εἰς τὴν πυρὰν εἰς Σμιθβέλ. Ὁ Χόωπερ (Hooper), ἐπίσκοπος τοῦ Γλόσεστερ τὴν αὐτὴν ὑπέστη τιμωρίαν ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει τῆς ἐπισκοπῆς του.

Δέσαντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς στήλης διὰ νὰ ἐκτελέσωσι τὰς διαταγὰς τῆς βασιλείας, ἔθεσαν ἐνώπιόν του σκαμνίον καὶ ἐπὶ τούτου τὸ ἔγγραφον τῆς χάριτος τὴν ὁποίαν ἡ βασιλίσα τῷ ἐχορήγει ἐὰν ἤθελε νὰ ἐξομώσῃ. Ἡ δάσανός του ὑπῆρξε τρομερὰ, καὶ μοι ταῦτα δὲν ἰδεΐασα . . . Πόσον ἀραγε ἡ γυνὴ ἐκείνη ὑπελόγιζε τοὺς πόνους ! ! . . . Ἐν Κομβεντῷ (Comventry) ὁ Σάντερ (Sanders) ἀπωλέσθη ἐπίσης ἐν τῇ πυρᾷ . . . Ὁ Ταϋλόρ (Taylor), ἱερεὺς τοῦ Χάδλεϋ (Hadley), ἐκῆ ἐπίσης . . . Ἀπανταχοῦ τὸ πῦρ κατεβίβρωσκε τὰ θύματα τῆς Μαρίας, ἀπανταχοῦ ὁ πέλεκυς τοῦ δημίου ἐπίπτε κατὰ τῆς κεφαλῆς των . . . Ἡ Μαρία προηθάνετο τὸ τέρμα τοῦ βίου της καὶ, μίμουμένη τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἀνατολῆς, ἤθελε νὰ στείλῃ ἐμπρὸς νεκρῶσιμον καὶ πολυάριθμον θεραπεΐαν.

Ὁ Φερὰρ, ἐπίσκοπος καὶ Saint David, ἐθυσιασθῆ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐπισκοπῇ, ὁ Ριδλιϋ (Ridley) ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου, ὁ Λάτιμερ (Latimer) ἐπίσκοπος τοῦ Βόρστεστερ (Worcester) ἐξέπνευσαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν . . . Γυναίκα, γέροντας, παιδία, πάντα ἡπείλει ὁ θάνατος ὅποτε τὸ βλέμμα τῆς Μαρίας, βλέμμα βασιλίσκου, ὠριζε τὸ θῆμα . . . Φρικώδης ἡ ποχὴ ! . . .

Τέλος ἡ Μαρία κατεβλήθη ὑπὸ θλίψεως ἀνωτέρας τῶν δυνάμεών της. Αἱ πληγαὶ τῆς ψυχῆς εἰσὶν ἀνάτα: ὁπότεν ἡ χεὶρ ἦεν τὰς ἡνοῖξεν δὲν φρονεῖεν νὰ τὰς θεραπεύσῃ. Ἴσως ὁ ἔρωσ τῆς Μαρίας ἦτο ἀξιοκατακρίτος, ἀλλ' ἦτο πραγματικός . . . Ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ Φιλίππου τῇ ἐπέφερε τὴν πρώτην πληγὴν, ἥτις βαθμηδὸν ἐχειροτέρευσε διὰ τῆς λήθης: διότι μόλις κατὰ καιροῦς ὁ ἡγεμὼν τῇ ἔγραψε βραχείας τινὰς φράσεις, τῶν ὁποίων ἡ ψυχρότης, σχολιαζομένη εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἀγωνιώσας Μαρίας, τῇ ἐπέφερε μετ' οὐ πολὺ τὸν θάνατον. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἔλαβον χώραν αἱ παρὰ τῆς Γαλλίας καταστροφᾶι: διότι αἱ νίκαι τοῦ Saint Quintin καὶ τοῦ Gravelines δένεμπόδιζαν τὸν δούκα τοῦ Guise τοῦ νὰ κυριεύσῃ τὸ Καλαί. Ὁ δὲ παρὰ τῆς Μαρίας σταλεῖς στόλος πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ φρουρίου τούτου, ἐφθασε μόνον διὰ νὰ γείνη μάρτυς τῆς ἐπὶ τῶν προταξιωματίων αὐτοῦ στήσεως τῆς Γαλλικῆς σημαίας . . . Ἡ Μαρία ἐμεινεν ἐμβρόντητος εἰς τὴν θλιβερὰν ταύτην εἰδησιν, τὴν ὁποίαν μετ' οὐ πολὺ διεδέχθη

ὁ θάνατός της . . . Ἡ πρὸ πολλοῦ κλονιζομένη υγία της προέβαινε βαθμηδὸν ἐπὶ τὰ χεῖρά, καὶ μόλις εἶοτε ἀεὶ χέμβανε διὰ νὰ διατάξῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποινῶν τὰς ὁποίας ἡ ἐκδικητὴς τῆς ἐπαφύλακτε προ καιροῦ, ὡς τὴν τοῦ ἐχθροῦ αὐτῆς, τοῦ δυστυχοῦς Γράμμερ (Grammer), ὅστις πρὸ πέντε ἐτῶν ἐτήκετο εἰς τὴν φυλακὴν: διέταξε καὶ τούτου τὴν θανατικὴν ποινὴν, καὶ αἱ οἰμωγαὶ τοῦ βσανιζομένου γέροντος ὑπῆρξεν ἡ γλυκυτέρα μουσικὴ ἀρμονία εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς ψυχρῶραγούσης Μαρίας . . .

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ καὶ αἱ ἀλγηδόνες αὐτῆς κατήτησαν τόσον σκληρᾶς, ὥστε ἐνόησε τέλος ὅτι ὁ Θεὸς τιμωρεῖ αὐστηρῶς ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ . . . Καὶ ἡ ψυχὴ της καὶ τὸ σῶμά της ἐπεκαλοῦντο ταυτοχρόνως ἔλεος, ὑπὸ τρομεροῦς σπασμούς . . . Ἡ Μαρία ἔκειτο μόνη ἐπὶ νεκρικοῦ κραββάτου, περικυκλωμένη ὑπὸ λαμπάδων, καὶ ἱερῶν ἀπαγγελλόντων νεκρωσίμους εὐχὰς, ὡς παρὰ τῷ κραββάτῳ τοῦ πνεστάτου ἀθρώπου τοῦ Λονδίνου, ἀνευ τῆς παρουσίας οὐδενὸς φίλου . . . οὐδενὸς συγγενοῦς . . . Φωνὴ τῆς ἐπρόφρεν ἀπαξ μόνον ἐτὸ ὄνομα τῆς ἡγεμονίδος Ἐλισάβετ ! . . . Τὸ ὄμμα τῆς Μαρίας ἠνοιχθη μετὰ τοιαύτης ἐκφράσεως, ὥστε ἐκλόνιζε καὶ τοὺς μαλλὸν θαρβύλους . . . Περιέτρεψε τὸ βλέμμα περὶ ἑαυτῆς, ὡς διὰ νὰ πληροφορηθῆ ἐὰν ἡ ἀπονοδος αὐτῆς ἐχθρὰ, ἡ ἀδελφῆ ἦεν ἐμελλε νὰ λάβῃ τὸ στέμμα της, εὐρίσκειτο πλησίον τῆς νεκρικῆς αὐτῆς κλίνης, ἥτις διὰ τὴν νέαν ἡγεμονίδα ἐμελλε νὰ ἦναι ὁ θρόνος ἐπ' οὗ ἤθελε δοξασθῆ. Εἶτα ἐπανάπεσε, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐξέπνευσε ψιθυρίζουσα . . .

— Καλαί ! . . . Καλαί ! . . . Ἄνοιξατε τὴν καρδίαν μου, καὶ θέλετε εὐρεῖν τὸ Καλαί ! . . .

Ἡ Μαρία ἀπεβίωσε τῆς 17 Νοεμβρίου τοῦ 1558 ἔτους, βασιλεύσασα ἔτη πέντε, μῆνας τέσσαρας καὶ ἡμέρας ἑνδεκα . . .

Ἡ Μαρία Τύδωρ ὑπῆρξε ἐξ ἐκείνων τῶν γυναικῶν τὰς ὁποίας εὐτυχῶς ἡ φύσις πέμπει πολὺ σπανίως εἰς τὸν κόσμον. Τὴν μορφήν εἰδεχθῆς ! . . . τὸν χαρακτῆρα σκληρᾶ, καὶ φιλέκδικος ὡς ὁ πατὴρ της . . . τυραννικῆ, ἰσχυρογνώμων, προληπτικῆ, κακότροπος καὶ ὀρμητικῆ: οὕτω τουλάχιστον τὴν περιττωσιν οἱ ἀξιοπιστότεροι τῶν συγχρόνων αὐτῇ ἱστορικῶν. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἦτο ἀμυθητιάτη, καὶ οὐτε περὶ τῶν δοξασίων της ἀμυβιβαλλέ ποτε, οὐτε ἐπιεικῆς ἐδεικνύετο πρὸς τὰς τῶν ἄλλων γνώμας. Ἐν τῷ μέσῳ τοσούτων ἑλατωμάτων ἄτινα τὴν ἐχαρακτήριζον, ἡ μόνη ἀρετὴ ἦν μετὰ κόπου εὐρίσκει τις εἰς αὐτὴν, εἶναι ἡ εὐκρίνεια.

Ἡ Μαρία, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς, ἦτο ἐπιδεικτικῆ φίλιας, καὶ μάλιστα σταθερωτέρας ἢ ἐκεῖνος . . . Ὡς πρὸς δὲ τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀπόρασιν, αἱ δύο αὐταὶ ιδιότητες ἦταν ἀχώριστοι ἀπ' αὐτῆς, κληρονομικαὶ ἄλλως τε εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ οἴκου Τύδωρ.